

Delrapport Främja anställning av nyanlända i de gröna näringarna och naturvården

Fredrik Gunnarsson, Anna Ålund, Ann Dolling

© Skogsstyrelsen, mars 2016

Författare

Fredrik Gunnarsson
Anna Ålund
Ann Dolling

Omslag

Johan Nitare

Projektledare

Fredrik Gunnarsson

Projektgrupp

Ann Dolling, SLU
Anna Ålund, AF

Upplaga

Finns endast som pdf-fil för egen utskrift

Best nr

1604

Skogsstyrelsens böcker och broschyrer
551 83 Jönköping

Innehåll

Förord	5
Sammanfattning	6
Förslag	8
Ytterligare rapporttillfälle	8
Genomförande av uppdraget	9
Bakgrund	9
Uppdrag och avgränsning	9
Genomförande	10
Organisation	10
Vägen till egenförsörjning	12
Perspektiv på möjliga vägar till egen försörjning inom gröna näringar	12
Arbetsförmedlingens insatser med inriktning mot de gröna näringarna	13
Frågeställningar att gå vidare med	16
Utredning	17
Anläggningsberoende	18
Anställning	18
Anställning i staten	18
Arbetskraftsbehov	19
Arbetskraftsinvandring	20
Arbetsmarknadspolitiska projekt	21
Benchmark	21
Boende	21
EU:s fonder	21
Företagande	21
Justering regelverk/hinder i förvaltningen	22
Kunskapssammanställning	23
Praktik	24
Skapa intresse	24
Utbildning	25
Validering/snabbspår	26
Yrkesverksamma	28
Ökat arbetskraftsbehov	29
Tester/insatser	31
Intressekapande tester/insatser	31
Anställningar i staten	32
Utbildningsplattform för de gröna näringarna	32
Litteratur/källförteckning	33

Förord

Den 12 november 2015 fattade regeringen beslut om att uppdra åt Skogsstyrelsen att i samverkan med Arbetsförmedlingen och Sverige lantbruksuniversitet sammanställa goda erfarenheter och identifiera hur olika myndigheter kan arbeta på ett innovativt sätt för att främja anställning för nyanlända. I denna rapport delredovisas uppdraget. I första hand redovisas en kartläggning av befintliga insatser för att främja anställning för nyanlända. Kartläggningen omfattar olika former av utbildning, validering av kompetens och arbetsinriktade insatser som praktik och olika typer av arbeten som erbjuds nyanlända. Därutöver presenteras också hur och vad som utreds samt några första förslag på hur befintlig verksamhet kan utvecklas, exempelvis hur olika myndigheter kan samverka och utveckla nuvarande verksamhet. Ytterligare förslag på förändringar, nya samarbeten och arbetsformer kommer att presenteras i en slutrapport senast i januari 2017.

De som arbetat med uppdraget är i första hand Fredrik Gunnarsson, ansvarig för arbetsmarknadspolitisk uppdragsverksamhet vid uppdragsavdelningen Skogsstyrelsen, Anna Ålund nationell branschstrateg Arbetsförmedlingen, och Ann Dolling universitetslektor och vice dekan med ansvar för lika villkorsfrågor vid fakulteten för skogsvetenskap Sveriges lantbruksuniversitet. Gruppen har rådgjort med och samlat in information från olika experter på områdena gröna näringar, integration, utbildning och arbetsförmedling. Vi tackar alla dessa personer som bidrar med ovärderlig kompetens till vårt arbete.

Sammanfattning

Skogsstyrelsen har fått regeringens uppdrag att i samverkan med Arbetsförmedlingen och SLU genomföra ett pilotprojekt för att främja anställning för nyanlända, i de gröna näringarna och naturvården. Föreliggande rapport är en delredovisning av uppdraget.

Projektet upplever att det finns potential för sysselsättning i de gröna näringarna:

- Enligt Arbetsförmedlingens rapport kring arbetskraftsbehovet inom de gröna näringarna, bilaga 2, finns arbetskraftsbehov, det pågår generationsväxling i viss utsträckning och framförallt efterfrågas utbildad personal inom trädgård. Samtidigt är intresset svagt för de utbildningar som riktar sig mot de gröna näringarna, framförallt bland utrikesfödda.
- Sverige tar uppskattningsvis in cirka 30 000 säsongsarbetare, främst från EU.
- Det finns arbetsuppgifter som berör de gröna näringarna, främst inom rekreation, natur- och kulturmiljövård, som det normalt inte finns resurser till. Dessa arbeten konkurrerar inte med ordinarie arbetsmarknad, är meningsfulla och kan fungera som en språngbräda in på den svenska arbetsmarknaden.

En grundförutsättning för att de nyanlända ska nå fram till ett arbete i de gröna näringarna är intresse. Intresse hos de nyanlända av branscherna och att arbetsgivarna i sin tur är intresserade av den resurs som de nyanlända utgör. Flera delar av rapporten har därför fokus på **intresseskapande aktiviteter**. Det gäller exempelvis organiserad sysselsättning med inriktning på grön näring för de som befinner sig på anläggningsboende, informationsinsatser mot arbetsgivare, samlad information på internet, övergripande utbildning med mera.

Att täcka behovet av kompetent arbetskraft, och också öka den inhemska arbetskraftens attraktionskraft, kan göras på flera sätt. Den övergripande målsättningen med projektet är att **effektivisera processen till egenförsörjning**. Det handlar bland annat om att se om det går att skapa en gemensam utbildningsplattform för de gröna näringarna eller om insatser kan genomföras för att stärka den inhemska arbetskraftens attraktionskraft med mera.

I projektet granskas kedjan från anläggningsboende till egenförsörjning för att identifiera var det finns utvecklingsmöjligheter som kan underlätta och förbättra integrationen för nyanlända. Syftet är att hitta de bästa **långsiktiga lösningarna** som kan korta individens väg till egenförsörjning i de gröna näringarna. De bästa lösningarna skall sedan testas eller genomföras, det kan gälla genomförande av pilotprojekt eller att skapa fungerande samverkansstrukturer.

Grunden i **kartläggningen** utgörs av beskrivningen av de möjliga vägar som finns idag för individen. Kartläggningen omfattar även vad som kan göras på anläggningsboenden, åtgärder som kan stimulera olika typer av anställning och hur arbetsmarknadspolitiska projekt kan utvecklas. Går det till exempel att öka behovet av arbetskraft genom stimulans, information, subvention eller lagstiftning? Hittills har skogsbrukets möjligheter till

ökat arbetskraftsbehov analyserats. Möjligheter till företagande håller på att undersökas. Kunskapsläget runt integration och möjlighet till utbildning i de gröna näringarna kartläggs. Slutligen har antalet sysselsatta i samtliga yrkesgrupper inom de gröna näringarna tagits fram.

Hittills har det mesta av arbetet bestått i att identifiera behov av insatser och problemställningar. Vissa enkla resultat har tagits fram och dagens system har kartlagts översiktligt. De tydligaste hindren som framkommit är att det är otydligt hur myndigheter kan samverka och när upphandlingsplikt gäller. Upphandlingen påverkar i första hand möjligheterna till att tillhandahålla utbildning effektivt.

Projektet föreslår att ett **rapporteringstillfälle läggs till**, förslagsvis 2016-09-30, då mycket händer inom området och det är långt mellan rapporteringstillfällena.

Förslag

Ytterligare rapporttillfälle

Projektet föreslår att ett rapporteringstillfälle läggs till, förslagsvis 2016–09–30. Det är långt mellan rapporteringar samtidigt som mycket sker i integrationsfrågan. Syftet med delrapporten är att lämna förslag och resultat samt att regeringskansliet får ytterligare insyn och kan påverka slutresultatet ytterligare.

Genomförande av uppdraget

Bakgrund

Skogsstyrelsen har fått regeringens uppdrag att i samverkan med Arbetsförmedlingen och SLU genomföra ett pilotprojekt för att främja anställning för nyanlända, i de gröna näringarna och naturvården (N2015/00152/SK).

Med utgångspunkt i sin unika kompetens ska myndigheterna sammanställa goda erfarenheter och identifiera hur olika myndigheter kan arbeta innovativt för att bidra till att nyanlända kommer i arbete.

Uppdraget ska delredovisas till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) genom denna delrapport senast den 15 mars 2016 och slutredovisas senast den 31 januari 2017.

Samtidigt har Arbetsförmedlingen fått i uppdrag att i samverkan med Skogsstyrelsen, SLU och andra berörda aktörer, samt i samråd med Statens jordbruksverk, göra en analys av arbetskraftsbehovet inom de gröna näringarna och naturvården (A2015/02960/A). Med utgångspunkt i denna analys samt Arbetsförmedlingens kunskap om kompetensen hos de nyanlända invandrarna ska myndigheten även:

- analysera vilket behov av insatser som under de närmaste åren finns för att tillgodose arbetskraftsbehoven
- lämna förslag på insatser som kan tillhandahållas genom andra myndigheter än Arbetsförmedlingen samt
- bedöma om förslagen kräver åtgärder från regeringen för att realiseras

Arbetsförmedlingen slutrapporterade sitt uppdrag 2016-02-29, se aktiviteten Arbetskraftsbehov på sid 19.

Uppdrag och avgränsning

Uppdraget består i huvudsak av två olika delar. En utredande del där ”myndigheterna ska sammanställa goda erfarenheter och identifiera hur olika myndigheter kan arbeta innovativt för att bidra till att nyanlända kommer i arbete”. Syftet är att arbeta fram en eller flera lovande arbetsmodeller som sedan kan testas. Utredningen bör beakta redan genomförda insatser och resultaten av dessa samt ta vara på relevant forskning inom området. Den andra delen består av att genomföra tester i form av förvaltningsdemos och pilotprojekt på olika nivåer (nationell, regional och lokal). I dessa förvaltningsdemos ska modellen (eller modellerna) prövas i samverkan med andra myndigheter och aktörer. Förvaltningsdemo innebär att myndigheter i samverkan med andra söker förutsättningar för att omsätta utredning i praktisk drift.

I arbetet beaktas även:

- Den samlade samhällsnyttan, om myndighet eller annan aktör är lämpligast som utförare av insatser är underordnat.

- Analysen av arbetskraftsbehoven i de gröna näringarna som genomförs av Arbetsförmedlingen. Analysen utgör grunden för det fortsatta arbetet i projektet.
- Olika aktörers roll och samverkansformer mellan aktörerna.
- Vilka framgångsfaktorerna är för väl genomförda arbetsmarknadsåtgärder för nyanlända.
- Tillvarata framgångsfaktorer i tidigare samarbeten och insatser för nyanlända.

Genomförande

Uppdraget bedrivs i projektform. För att synliggöra så många möjligheter som möjligt används ett sökande arbetssätt. Metoden utgår från en löpande utvärdering av möjligheter vilket leder till att ett kontinuerligt förbättringsarbete möjliggörs under pågående uppdrag. Kedjan från anläggningsboende till egenförsörjning granskas, där möjligheterna som bedöms goda för utveckling utreds. Syftet är att hitta de bästa långsiktiga lösningarna för att korta individens väg till egenförsörjning i de gröna näringarna. Resultat lyfts direkt till de som berörs av dem. De bästa möjligheterna kommer sedan testas och det bör ske inom berörda organisationers ordinarie verksamhet för att undvika kortsiktiga projekt.

Utöver att sprida resultat till de som berörs, kommer resultaten även spridas vidare till andra näringar, via olika kommunikationsinsatser och vid ett avslutande seminarium.

Organisation

För att genomföra projektet har olika grupperingar satts samman.

Styrgruppens roll, i enlighet med uppdragsspecifikationen, är att ställa krav på och stötta projektledaren samt att besluta i centrala frågeställningar (*tabell 1*). Styrgruppen fungerar som primär granskare av projektets resultat och ansvarar för dess leveranser. En stor del av arbetet i projektet kommer att utveckla innovativa metoder och arbetssätt till vilket styrgruppen kan bidra. Flera goda möjligheter kommer att tas fram i den utredande delen, styrgruppen kommer att avgöra vilka av dessa möjligheter som sedan skall prioriteras för test.

Tabell 1. Projektorganisation och deltagarnas olika roller

Roll	Namn
Projektbeställare	Peter Blombäck, Skogsstyrelsen
Projektledare	Fredrik Gunnarsson, Skogsstyrelsen
Styrgrupp	Margareta Stigsson, SLU, Oscar Appelgren, AF, Lars Molde, Skogsstyrelsen, Erik Sollander, Skogsstyrelsen
Projektgrupp	Ann Dolling, SLU, Anna Ålund, AF
Referensgrupp	Lars- Göran Brandt, LST, Peter Mellin, SJV, Anna Laurin, Tillväxtverket, Christina Bondesson, LRF, Karin Ericsson, Sveaskog, Magnus Lindberg, GS, Lena Andersson, SLA

Referensgruppens roll är att vägleda projektgruppen så att rätt saker utreds och att de resultat som framkommer är tillämpbara. Avstämning med referensgrupp sker regelbundet och inför större leveranser. Referensgruppen kommer att utökas med förstärkt deltagande från trädgårdssidan.

Inom de områden som utreds tillsätts arbetsgrupper. Arbetsgrupperna sätts samman av de organisationer som ansvarar för arbetsområdet.

Vägen till egenförsörjning

Beskrivning av vägen till egenförsörjning i nuvarande system:

Perspektiv på möjliga vägar till egen försörjning inom gröna näringar

Enligt Arbetsförmedlingens Analys av arbetskraftsbehovet inom de gröna näringarna och naturvården (Dnr AF2015/583368 A2015/02960/A) framgår det att det råder brist på utbildad arbetskraft inom skilda områden inom de gröna näringarna. För att säkra nuvarande och framtida arbetskraftsförsörjning krävs både att intresset för arbete inom de gröna näringarna höjs bland de arbetssökande och att nya möjligheter för utbildningar inom näringarna sätts i fokus för de arbetsmarknadspolitiska insatserna. Analysen pekar således på utbildningens centrala betydelse när det gäller att täcka branschens rekryteringsbehov samt satsningar på kompetensutveckling bland arbetssökande.

Antalet elever som söker sig till utbildningar som är relevanta för de gröna näringarna är begränsat. Detta betyder att intresset behöver höjas bland såväl ungdomar som vuxna som är i behov att utbildas, att komplettera sin utbildning eller sin befintliga yrkeskompetens från andra branschområden.

Åtgärder för att bredda rekryteringen av relevant arbetskraft till området bör omfatta följande:

- Att förbättra kartläggning av arbetssökandes kompetens inför urval för rekrytering vilket kan bidra till tydligare information och vägledning till den arbetssökande.
- Att utveckla synergier mellan olika aktörer.
- Att säkra kontinuitet i insatserna för en tydligare uppföljning.

I dagsläget är det viktigt att urval för rekrytering till arbeten inom de gröna näringarna breddas till att avse kandidater ur samtliga åldrar, underrepresenterat kön samt kan identifiera intresse för branschen. Det finns även ett behov av att kunna vägleda och erbjuda information på ett sådant sätt att målgruppen nyanlända kan ta del av och påverka sin egen väg i samarbete med Arbetsförmedlingen. Detta innebär att insatserna behöver anpassas till individuella utbildnings- och praktikbehov. Detta innebär även att ta vara på nyanlända kvinnor som arbetskraft. Att vägleda dem till att ta del av relevanta yrkesutbildningar inom de gröna näringarna.

Förutsättningar för att realisera relevanta insatser för målgrupperna bör bygga på samverkan mellan olika aktörer (myndigheter, branschföreträdare, arbetsgivare och det civila samhället) i syfte att stärka samverkan mellan dessa och att genom samarbete säkerställa utbildningar.

En ytterligare aspekt är kontinuitet i insatserna. Det vill säga att kunskaper och erfarenheter som byggts upp kring utbildning, praktik eller en kombination av dessa kontinuerligt utvärderas och utvecklas. Utbildningsinsatser bör vara arbetsplatsnära och det bör

finnas tillgänglighet till mentorer från relevanta arbetsplatser, vilket kan skapa en större förståelse inom målgruppen avseende kopplingen mellan utbildning och arbete inom området. De arbetssökande måste kunna lita på att utbildning leder till arbete.

För att få en överblick över nya insatser som skulle kunna utvecklas av såväl Arbetsförmedlingen som andra aktörer krävs en översikt av befintliga insatser. Detta skulle samtidigt kunna förbättra samordningen mellan olika aktörer. Ett utvecklat samarbete mellan arbetsgivare och Arbetsförmedlingen ökar också möjligheterna till anställning.

Arbetsförmedlingens insatser med inriktning mot de gröna näringarna

Vägen till arbete börjar med kartläggning av individens kompetenser och efterföljande verifiering av eventuell utbildning. Därefter sker en individuell arbetsmarknadsrelaterad bedömning för val av insatser. Detta kan innebära:

- Praktik
- Utbildning
- Subventionerad anställning

Inom ramen för dessa insatser finns olika möjligheter att kombinera nystartsjobb eller instegsjobb med språklig träning (yrkessvenska och SFI) med utbildning (arbetsmarknadsutbildningar) och/eller praktik. Inom ramen för praktik kan yrkeskompetensbedömningen användas för att bedöma kompetens. Kombinationen av olika insatser sker enligt den planeringen som upprättats mellan arbetsförmedlare och arbetssökande. Planen innehåller de insatser den enskilda individen behöver för att snabbare kunna matchas mot ett arbete. Arbetsförmedlingen fattar alla beslut.

Olika steg och inriktningar avseende relevanta insatser presenteras och analyseras i sin helhet i det uppdrag som Arbetsförmedlingen – i samverkan med Skogsstyrelsen, Sveriges lantbruksuniversitet och andra berörda aktörer, samt i samråd med Statens jordbruksverk – har tilldelats från regeringen avseende åtgärder för att utbilda och ge praktik inom de gröna näringarna för nyanlända invandrare (Dnr AF2015/583368 A2015/02960/A).

Pågående insatser i samarbete med de gröna näringarna

Arbetsförmedlingen har en rad pågående samarbeten med de gröna näringarna. Dessa beskrivs utifrån två typer av insatser.

- Utbildning kombinerat med praktik för att tillföra näringarna arbetskraft inom yrken där det finns behov.
- Subventionerade anställningar för arbetslösa som har en svag ställning på arbetsmarknaden.

Förberedande utbildning:

Valbara moduler som ingår i den förberedande utbildningen:

- Djur; djurhållning och djurens biologi (1 vecka).
- Skog; mark, vatten, skogsbruk (1 vecka).
- Trädgård; anläggning, skötsel och växtkännedom (1 vecka).
- Lantbruk; odling, lantbruksdjur, markens och växternas biologi (1 vecka).
- Produktförädling och entreprenörskap (1 vecka).
- Arbetsmarknadens möjligheter inom näringen (3 veckor).
- Kartläggning av personens förutsättningar för och behov av utbildning inom yrkesområdet (2 veckor).

Utbildningens längd är 1–10 veckor beroende på vilken/vilka moduler deltagaren behöver genomgå. I den förberedande utbildningen klargör leverantören vilka förkunskaper och erfarenheter personen har inom yrkesområdet och vilka förutsättningar personen har för att tillgodogöra sig yrkesutbildning samt vilken inriktning som i så fall passar.

Resultatet av den förberedande utbildningen sammanfattar leverantören i en slutredovisning där leverantören även rekommenderar om deltagaren skall gå vidare och i så fall till vilken inriktning. Slutredovisning skickas till ansvarig handläggare. Arbetsförmedlare fattar därefter beslut om fortsatt anvisning.

Arbetsmarknadsutbildning – inriktad i fyra spår:

- Skog
- Lantbruk
- Djur
- Trädgård

Deltagarnas behov av pedagogiskt stöd och/eller individuella anpassningar varierar och utbildningen ska kunna anpassas till deltagare med någon form av funktionsnedsättning och till personer som behöver extra stöd i svenska språket.

Parallella insatser:

- Yrkessvenska. Tre månaders intensivstudier och tre månader parallellt med Förberedande utbildning samt arbetsmarknadsutbildning (FUB/AUB).
- SFI (genom kommunen).
- Praktik (upp till sex månader som kan kombineras med yrkessvenska).
- Praktik och yrkeskompetensbedömning (YKB upp till tre veckor).
-

Förbättrad väg in för akademiker

I hemställan om ändring av § 11 i förordningen om arbetsmarknadspolitiska program (2000:634) samt ändring av § 12 i samma förordning finns ett förslag för att öka möj-

ligheterna till kompletterande utbildningar för nyanlända **akademiker**. Bakgrunden är att högskolorna avstår från att anordna utbildningar eftersom upphandlingen av sådana utbildningar inte fungerar för högskolan. Förslaget går ut på att samarbeten mellan två myndigheter i allmännyttiga uppdrag inte skall omfattas av upphandlingsregler om avtalet uppfyller nödvändiga kriterier. Vidare påpekas problem kopplade till etableringsersättningen under högskolestudier och därför föreslås att utbildningen ges i form av arbetsmarknadsutbildning. Denna bör vara kort samt tydligt inriktad mot aktuell efterfrågan på arbetsmarknaden för att deltagaren skall kunna vara berättigad till ersättning i form av aktivitetsstöd, alternativt etableringsersättning under utbildningstiden.

Utöver förordningsändringen behöver regeringen ge, såväl Arbetsförmedlingen som högskolorna, ett uppdrag att samarbeta kring möjligheterna avseende kompletterande utbildning. Sådan utbildning ska tillhandahållas av högskolorna och anskaffas av Arbetsförmedlingen. Uppdraget bör enligt hemställan vara avgränsat till bristyrken, vilket är relevant när det gäller de gröna näringarna (ref Dnr AF2015/583368 A2015/02960/A).

Det pågår ytterligare ett samarbete mellan Arbetsförmedlingen och branschen inom ramen för snabbspåret där ett mål är att åstadkomma snabbare vägar till arbete in på arbetsmarknaden för nyanlända som har utbildning eller yrkeserfarenhet efterfrågat i Sverige. Branschen och Arbetsförmedlingen utvecklar självskattningsenkäter inom branschens kvalificerade yrken för att kartläggningen av arbetssökandes kompetens skall kunna förbättras. Självskattningsenkäterna översätts till flera språk.

Vidare har Skogsbrukets yrkesnämnd (SYN) fått medel beviljade i syfte att utveckla verktyg validering av nyanländas kunskaper inom skog. SYN har upphandlat översättning av sina webbutbildningar mot olika kompetenser som behövs inom skogen såsom kunskap om gallring, röjning, naturvård samt körkort för bland annat motorsåg och röjsåg. Översättningsarbetet förväntas vara klart i början av 2016.

Överenskommelse för samverkan

Det finns en nationell överenskommelse mellan Arbetsförmedlingen och Lantbrukarnas Riksförbund (LRF) med syfte att stödja samverkan på lokal och regional nivå och därmed kunna teckna mer konkreta överenskommelser inom de gröna näringarna. Uppdraget är en väg till arbete genom subventionerad anställning inom de gröna näringarna.

Denna överenskommelse ska underlätta arbetet med att:

- skapa lokala och regionala relationer, bygga förtroende mellan LRF medlemsföretag och Arbetsförmedlingen lokalt
- öka LRF medlemsföretags kännedom om och användande av Arbetsförmedlingens service och tjänster
- utveckla framtida kompetensförsörjning inom LRFs branschområde, öka Arbetsförmedlingens förståelse och kunskap om företagen i branschen samt sprida denna kunskap i olika sammanhang
- stärka samverkan kring olika typer av insatser för utsatta grupper

- underlätta för LRFs medlemsföretag att använda Arbetsförmedlingens tjänster i sin rekrytering
- förstärka det goda samarbetet mellan LRF/naturbrukets yrkesnämnd (NYN) och Arbetsförmedlingen.

Praktik och anställning

Arbetsförmedlingen tillhandahåller insatser som ska främja vägen till arbete; arbetsmarknadsutbildningar, praktik, subventionerad anställning, förberedande utbildningar och yrkessvenska med mera. Inom branschområdet gröna näringarna har Arbetsförmedlingen upphandlat specifika utbildningar. I de förslag som Arbetsförmedlingen har lämnat i sitt budgetförslag 2017 avseende subventionerade anställningar fokuseras på arbetslösa med långa tider utan arbete samt arbetslösa med kort utbildning. Det är önskvärt att bredda utbudet av utbildningssatsningar avseende individer med längre utbildningsbakgrund. Det kan handla om att komplettera befintliga utbildningar, fortbildning eller relevant eftergymnasial utbildning inom de gröna näringarna. Här kan samarbeten mellan högskolornas uppdrags- och reguljära utbildningar vara relevanta. En översikt av de befintliga utbuderna och möjliga samsamarbetsformer kan bidra till att konkretisera insatserna.

Frågeställningar att gå vidare med

Sammanfattningsvis finns olika vägar för den enskilde arbetssökande att komplettera kompetenser i riktning mot arbete i de gröna näringarna. Det som återstår att göra är en översikt av de projekt som görs i samarbeten mellan Arbetsförmedlingen och olika andra myndigheter, organisationer, det civila samhället och enskilda arbetsgivare samt hur dessa projekt konkret har organiserats inom Arbetsförmedlingens regioner och marknadsområden. Det är inte minst i dessa sammanhang som samverkan för insatser kan vidareutvecklas för att på bästa möjliga sätt matcha behoven inom de gröna näringarna.

- Arbetsmarknadspolitiska projekt: hur tar vi till vara på de olika arbetsmarknadspolitiska projekten för att förbättra effektiv matchning och kompetensförsörjning.
- Synergier: hur samarbetar olika aktörer för att skapa insatser inom områden där det finns behov samt synliggöra kontinuiteten i dessa.
- Hur kan den nya förordningen som trätt i kraft underlätta för insatser inom de gröna näringarna på eftergymnasial nivå.
- Kartläggningsprocessen: hur kan vi skapa strukturer för breddad rekrytering.

Utredning

För att finna de innovativa lösningar som har potential att bli långsiktiga inleds arbetet kring uppdraget med en utredande del. I utredningen granskas stegen på individens väg till egenförsörjning (*tabell 2*). Det som i granskningen framkommer ha potential till att bli goda lösningar utreds och kan leda till uppstart av testverksamhet.

Tabell 2. Aktiviteter som kan påverka individens möjlighet till egenförsörjning

Aktivitet	Vad som granskas
Anläggningsboende	Förslag på aktiviteter som kan påbörjas och genomföras redan på anläggningsboenden
Anställning	Förslag på åtgärder som kan stimulera anställning
Anställning i staten	Förslag på åtgärder för att säkerställa samverkan i staten som möjliggör anställning
Arbetskraftsbehov	Hur ser arbetskraftsbehovet ut i yrkesgrupperna, inte bara bristyrken
Arbetskraftsinvandring	Hur kan de gröna näringarna ställa om från att importera arbetskraft säsongvis till att anställa inhemsk personal
Arbetsmarknadspolitiska projekt	Sammanställning av "best practice", inklusive hinder/ möjligheter
Benchmark	Presentera de resultat som kan spridas till andra branscher/ myndigheter/ organisationer
Boende	Förslag på hur vi kan skapa genvägar till boende
EU:s fonder	Utvärdering av möjligheten att nyttja EUs stödprogram
Företagande	Förslag på åtgärder för att identifiera potentiella företagare och vilket stöd de behöver för att skapa livskraftiga företag
Justering regelverk/ hinder i förvaltningen	Förslå förändringar i gällande regelverk där hinder identifieras
Kunskapssammanställning	Sammanställning av forskningens kunskapsläge och erfarenheter från andra aktörer
Praktik	Förslag på åtgärder att säkerställa praktikplatser, matchning mot dem, enkelhet, meningsfullhet
Skapa intresse	Förslag till åtgärder för att skapa intresse hos arbetsgivarna för de nyanlända som resurs och hos individen för arbete inom de gröna näringarna och naturvärden
Utbildning	Kartläggning av relevanta utbildningar och identifierade utbildningsbehov, ta fram förslag på hur vi effektivt nyttjar befintliga utbildningsaktörer
Validering/ snabbspår	Beskrivning av befintliga valideringar och identifierade behov, förslag på utveckling av snabbspåren
Yrkesgrupper	Lista de huvudsakliga yrkesgrupperna inom de gröna näringarna och naturvärden
Ökat arbetskraftsbehov	Utreda om det finns åtgärder som ökar behovet av arbetskraft.

Anläggningsboende

Arbetsgrupp: Skogsstyrelsen, Migrationsverket och Arbetsförmedlingen.

Frågeställning: Vad kan påbörjas och genomföras för och med de som bor på anläggningsboenden, framförallt för att skapa intresse för landsbygd och arbete i de gröna näringarna? Vad görs av andra, vilken information kan ges, kan de som har erfarenhet eller intresse av de gröna näringarna identifieras redan här?

Arbetet har initierats och en möjlighet är att bedriva aktiviteter inom ramen för Migrationsverkets Organiserad sysselsättning mot de gröna näringarna för meningsfull väntan. Det handlar främst om fyra typer av aktiviteter: praktik, svenskundervisning, samhällsinformation och organiserade mötesplatser.

Anställning

Arbetsgrupp: Arbetsförmedlingen och Lantbrukarnas riksförbund.

Frågeställning: Går det att stimulera till anställning av nyanlända, vilket stöd behöver arbetsgivaren?

En av de viktigaste åtgärderna för att skapa arbete för nyanlända är att överbrygga negativa föreställningar och värderingar så att nyanlända istället ses som en arbetskraftsresurs. Arbetsförmedlingen kan erbjuda olika anställningsstöd till arbetsgivare samt stöd i rekryteringsprocesserna för att underlätta kompetensbedömning och erbjuda ett så lyckat matchningsarbete som möjligt. Arbetsförmedlingens möjligheter kan nyttjas i större utsträckning.

Gemensamma forum där goda förebilder och möjligheter för samverkan erbjuds bör öka möjligheterna för att fler företag ska vilja ta emot nyanlända i sina företag. Arbetsförmedlingen och Lantbrukarnas Riksförbund har träffat en överenskommelse om att stödja samverkan på lokal och regional nivå inom de gröna näringarna vilket ökar möjligheterna. För de nittiotusen medlemsföretagen inom LRF har Arbetsförmedlingen historiskt inte varit den självklara rekryteringspartnern.

Arbetet har initierats.

Anställning i staten

Arbetsgrupp: Initialt Arbetsförmedlingen och Skogsstyrelsen.

Frågeställning: Går det att skapa ”moderna beredskapsarbeten”?

Inom de gröna näringarna finns många arbetsuppgifter som det normalt inte finns resurser till men som skapar nytta för samhället. Det handlar främst om åtgärder för att bevara och förstärka natur-, kultur och rekreativa värden. Exempel är upprättande av skolskogar, tillgängliggöra naturreservat, restaurering av vattendrag, skötsel av vand-

ringsled och rastplatser, fornminnesvård. *För att klara miljömålet att bevara skogens biologiska mångfald bedöms 500 000 hektar vara i behov av restaurering. Naturvårdsverket skriver i sin rapport Steg på vägen – Fördjupad utvärdering av miljömålen 2012 att "I de flesta landskapsavsnitt finns det i dag mycket stora behov av naturvårdande skötsel och restaurering. Under den senaste tioårsperioden bedöms mindre än en femtedel av behovet ha utförts inom skyddade områden och runt en tiondel i de frivilliga avsättningarna."*

Arbetsuppgifterna har liten påverkan på den ordinarie arbetsmarknaden men är meningsfulla för individen. De ger också erfarenhet av svensk arbetsmarknad vilket ofta är en förutsättning för anställningsbarhet. Arbetsförmedlingen har i sitt budgetunderlag inför 2017 lämnat förslag på subventionerade anställningar inom området.

För att möjliggöra anställningar till dessa arbeten krävs samverkan mellan myndigheter. Liknande samverkan sker i mindre skala kring främst reservatsskötsel, mellan Arbetsförmedlingen, någon Länsstyrelse och Skogsstyrelsen.

Initialt utreds gällande regelverk, genom samtal med experter inom Arbetsförmedlingen, Upphandlingsmyndigheten och Konkurrensverket. Nästa steg i utredningen blir samtal med de aktörer som idag genomför samverkan för att dra goda erfarenheter men också lyfta de hinder de ser.

Ett tänkbart upplägg är att myndigheterna som verkar inom de gröna näringarna uppdras att avsätta medel för arbetsmarknadspolitisk samverkan.

Urval av myndigheter som kan vara aktuella:

- Fortifikationsverket
- Havs- och vattenmyndigheten
- Lantmäteriet
- Länsstyrelserna
- Naturvårdsverket
- Riksantikvarieämbetet
- Skogsstyrelsen
- Statens fastighetsverk
- Statens jordbruksverk
- Trafikverket

Granskning hur Arbetsförmedlingens regelverk kan tillämpas pågår, därefter kommer i första hand Naturvårdsverket och att inbjudas till samtal.

Arbetskraftsbehov

Frågeställning: Vilket arbetskraftsbehov finns?

Arbetsförmedlingens kartläggning av behovet av arbetskraft visar att arbetskraftsförsörjningen, enligt branschföreträdare, inte kommer att klaras fullt ut under de kommande åren. Det reguljära utbildningsväsendet bedöms inte täcka alla behov av utbildad arbetskraft. Utifrån de gröna näringarnas perspektiv är det väsentligt att lösa de underskott på utbildade som framkommit i föreliggande kartläggning. Intresset för utbildning inom de gröna näringarna är dock begränsat vilket bland annat visar sig i att få unga utrikes födda väljer sådana utbildningar inom det reguljära utbildningsväsendet. Det kan av den anledningen finnas skäl att bredda utbudet av insatser inom arbetsmarknadspolitiken för nyanlända i syfte att stärka den framtida arbetskraftsförsörjningen inom de gröna näringarna.

I kartläggningen av de gröna näringarna undersöktes om det finns potential att inrätta subventionerade arbeten för att kunna sysselsätta de som står utanför arbetsmarknaden inom de gröna näringarna. Flera aktörer anser att det finns stora icke tillgodosedda behov av arbete inom vissa delnäringsområden.

Utifrån Migrationsverkets statistik och uppskattningar från fackförbunden GS och Kommunal tas cirka 30 000 säsongarbetare in för arbete i de gröna näringarna årligen.

Intresset från arbetsgivare och organisationer inom de gröna näringarna är överlag positivt, det finns flera organisationer som gör egna satsningar för att hjälpa i den situation som uppstått där det finns ett stort behov av arbete och kompetens hos de nyanlända. Det finns ett intresse för att arbeta inom de gröna näringarna men många saknar utbildning. Exempel på organisationer som tar initiativ till dialog om hur ett utvecklat samarbete kan göras är LRF, Hushållningssällskapet, Yrkesnämnderna inom de gröna näringarna, Skogs- och lantbruksarbetsgivarna, fackförbunden, Sveaskog, Södra Skogsägarna, Naturbruksgymnasiernas förening, Vuxenskolan och Bygdegårdarnas förening (*Se bilaga 1*). Arbetsförmedlingens regeringsuppdrag: Analys av arbetskraftsbehovet inom de gröna näringarna och naturvården).

Arbetskraftsinvandring

Frågeställning: Hur kan de gröna näringarna ställa om från att ta in cirka 30 000 säsongarbetare från andra länder till att nyttja inhemsk arbetskraft?

Enligt Migrationsverkets statistik och uppskattningar av fackförbunden Kommunal och GS tas cirka 30 000 säsongarbetare in årligen för arbete i de gröna näringarna. Av dem är mer än 4 000 från länder utanför EU.

Ett sätt att öka den inhemska arbetskraftens attraktionskraft är att öka kompetensen hos de arbetssökande. Frågan kommer att diskuteras fortsättningsvis.

Arbetsförmedlingens inställning till säsongarbeten – arbete under ett par månader per år – är att Arbetsförmedlingen inte går in med arbetsmarknadspolitiska insatser eftersom dessa arbeten inte avser varaktiga anställningar.

Arbetsmarknadspolitiska projekt

Arbetsgrupp: Skogsstyrelsen och Arbetsförmedlingen.

Frågeställning: Vad är fungerande metoder och processer för ett arbetsmarknadspolitiskt projekt?

Arbetsmarknadspolitiska projekt bedrivs av många aktörer i samhället, ofta med stöd av Socialfond eller Asyl-, Migrations- och Integrationsfond. Arbetsförmedlingen och Skogsstyrelsen har några pågående projekt och har genomfört stora projekt i samverkan, framförallt Gröna Jobb och SAFT. I arbetet med regeringsuppdraget kommer inga arbetsmarknadspolitiska projekt initieras men det är ett möjligt arbetsmarknadspolitiskt verktyg som kan bli aktuellt. Därför sammanställs hur arbetsmarknadspolitiska projekt bör bedrivas för att nå bäst effekt.

Arbete med aktiviteten pågår, det finns mycket erfarenhet inom myndigheterna.

Benchmark

Frågeställning: Vilka resultat kan nyttjas av andra myndigheter, organisationer och branscher?

Kommer i ett senare skede.

Boende

Frågeställning: Kan genväg till eget boende skapas, då arbeten i de gröna näringarna ofta finns där också bostäder finns?

Avvaktar Samverkansdelegationens arbete i frågan.

EU:s fonder

Frågeställning: Hur kan EU:s fonder, regionalfonder eller statliga stöd riktade mot integration och landsbygdsutveckling nyttjas för att främja anställning av nyanlända?

Inte påbörjat.

Företagande

Arbetsgrupp: Skogsstyrelsen, ALMI, Tillväxtverket, LRF, SKL, Arbetsförmedlingen

Frågeställning: Hur identifieras potentiella företagare och vilket stöd behöver de för att skapa livskraftiga företag? Vilka hinder, till exempel vad gäller regeltillämpning, finns för nyanlända som vill starta företag inom de gröna näringarna?

Tjugo procent av de nyanlända säger sig ha drivit företag, bedömningen från arbetsgruppen är att många av de som idag kommer till landet kommer att tvingas till företagande

för att klara sin försörjning och det bör finnas goda möjligheter till det inom de gröna näringarna. Det största problemet är att intresset är svagt för näringarna. Det är också svårt att stimulera till företagande. Företagande är förenat med ekonomiska risker för företagaren och fungerar mindre väl med de arbetsmarknadspolitiska stödsystemen då företagande alltid ses som heltidsverksamhet och därför inte kan kombineras med andra arbetsmarknadspolitiska stöd. En möjlighet är att utreda om företagandet kan kombineras med olika verksamheter hos uppdragsgivaren eller närliggande verksamheter för att minska riskerna vid projekt- och säsongsuppdragsverksamhet. Det finns andra företagsfrämjande aktörer som arbetar med att stimulera och stötta personer som vill starta företag, såsom Drivhus, Almi och Nyföretagarcentrum. Tillväxtverket har även arbetat länge för en ökad mångfald i nyföretagandet. Exempelvis finansierar Tillväxtverket för närvarande projekt för snabbare integration genom företagande. Erfarenheter från detta kan nyttjas i det fortsatta arbetet i arbetsgruppen.

Projektet kommer arbeta vidare med att identifiera sin roll och med det man kan bidra i frågeställningen.

Justering regelverk/hinder i förvaltningen

Frågeställning: Vilka hinder finns för en effektiv integration inom de gröna näringarna?

Upphandling

Projektet ser behov av ett förtydligande avseende när samverkan utan upphandling kan ske, framförallt mellan statliga myndigheter och när upphandlingsplikt gäller samt hur myndigheterna ska förhålla sig till upphandlingslagstiftningen.

Vid förfrågan till Upphandlingsmyndigheten kring samverkan mellan myndigheter ges följande svar: ”Vad allmänt gäller köp av tjänster inom staten (mellan statliga myndigheter) finns det inget definitivt svar på om detta är tillåtet eller inte utan annonserade konkurrensutsättningar, men förmodligen kan åtminstone vissa statliga myndigheter ingå avtal med varandra utan att konkurrensutsätta avtalen enligt reglerna i upphandlingslagstiftningen.”

Det finns ytterligare möjligheter till offentlig samverkan enligt myndigheten, bland annat i så kallade ”vertikala samarbeten”. Undantaget från upphandlingsplikten i detta fall gäller sådana samarbetsavtal mellan ”likställda” juridiska personer som inte kontrollerar (eller inte kan kontrollera) varandra. Förutsättningarna är vidare att samarbetet ska avse ett gemensamt allmännyttigt uppdrag, att det inte förekommer deltagande av privat part i samarbetet eller att någon privat leverantör gynnas eller missgynnas av samarbetet. EU har med detta i sitt nya upphandlingsdirektiv och förmodligen kommer det även med i den svenska upphandlingslagstiftningen från och med i höst.

Konkurrensverket ger likartade svar.

Projektet kommer i delar av sitt arbete ta del av andra myndigheters syn på samverkan. Utifrån det kan behov av förtydliganden bli aktuellt.

Kunskapssammanställning

Arbetsgrupp: SLU har formerat en samverkansgrupp för att mer systematiskt arbeta med integration och flyktingfrågor och för att utveckla den verksamhet som pågår.

Frågeställning: Vilka erfarenheter kan dras från forskning och det andra gör?

Forskning vid SLU

Naturbaserad rehabilitering av individer i Etableringsfasen

Naturbaserad rehabilitering av individer i etableringsfasen är ett forsknings- och utvecklingsprojekt för målgruppen i etableringsfasen som bedöms ha en funktionsnedsättning som leder till svårigheter till en lyckad etablering. Målgruppen har psykiskt ohälsa som genom en intervention i Alnarps Rehabiliteringsträdgård antas förbättra sin funktion och hälsa samt arbetsförmåga.

Projektet är ett samarbetsprojekt mellan SLU, Arbetsförmedlingen och Region Skåne (landstinget), där målet är att hitta metoder för en hållbar integrering av flyktingar. Pilotprojektet under 2015/2016 syftar till att skapa en modell med gott flöde och rutiner kring remittering och innehållet av en naturbaserad intervention. Det syftar även till att skapa en forskningsdesign för F&U projekt som kommer att genomföras under 2016/2018 tillsammans med ovanstående aktörer samt ERC Syd (Epidemiologi och Registercentrum Syd), Region Skåne. Syftet med studien i sin helhet är att se om vistelse i Alnarps Rehabträdgård kan ge nyanlända med psykisk ohälsa en snabbare och bättre etablering genom rehabilitering och arbetsförmågeutredning. Deltagarna är i trädgården tre halvdagar i veckan. Rehabiliteringsprogrammet genomförs i grupp med 12 personer och leds av en arbetsterapeut och två trädgårdsutbildade. Före och efter intervention träffar deltagarna läkare, arbetsterapeut och sjukgymnast för utvärdering av funktion och hälsa. Syftet med programmet är att förbättra den salutogent läkande processen för bättre välbefinnande genom sinnesintryck, aktiviteter och vila.

Utvärdering av Piloten genomförs som en deltagande observationsstudie samt genom djupintervjuer med deltagarna i slutet av interventionen. Parallellt sker en intervjustudie med rehabiliteringsteamet på Arbetsförmedlingen och med teamet i Alnarps rehabiliteringsträdgård samt med remitterande handläggare på Af.

Migration och etnicitet

Mozhgan Zachrisson är forskare vid SLU i Alnarp och forskar om migration och etnicitet. Hennes avhandling handlade om att svenskundervisning för vuxna immigranter har mer fokus på kultur än på själva språket, vilket tar tid och kraft från själva språkinläringen. Eleverna ska fostras till att bli bra svenskar och tänka som svenskar, snarare än att lära sig svenska.

Projektet "Utländsk arbetskraft i svenskt lantbruk – attityder, möjligheter och utmaningar" finansieras av Stiftelsen Lantbruksforskning och startade 2012. Syftet med projektet har varit att kartlägga arbetsgivares och gästarbetares erfarenheter och behov. Målet är bland annat en handlingsplan för åtgärdsbehov och en handledning för arbetsgivare med

fokus på arbetsmiljö och arbetsvillkor för utländsk arbetskraft. Mozghan Zachrisson och Peter Lundqvist har studerat situationen för migrantarbetare och har sammanställt en handbok med syfte att förbättra de utländska arbetarnas villkor. Arbetsgivare som anlitar utländsk arbetskraft inom gröna näringar som lantbruk och trädgård behöver mer stöd. De behöver veta hur de ska gå tillväga när de anlitar utländsk arbetskraft, hur de ska kommunicera arbetsinstruktioner, arbetsmiljöfrågor, säkerhet och hygieniska frågor.

Övrig forskning och verksamhet

SLU i Alnarp har en samarbetsgrupp inom Gröna näringen med AF, Naturbruksskolor, SLU Alnarp, SLA, branschföreträdare med flera. SLU i Uppsala (Seema Aror Jonsson) har arbetat med invandrades föreningsengagemang på landsbygden.

KSLA har nyligen startat upp en kommitté som kommer att arbeta med flyktingfrågor. Kommittén leds av Erik Westholm, SLU som också forskar inom området.

Aktiviteten pågår och projektet tittar på hur de olika aktiviteterna kan länkas samman med andra delar av uppdraget.

Praktik

Arbetsgrupp: LRF, Skogsstyrelsen, Arbetsförmedlingen.

Frågeställning: Hur får vi organisationer att skapa goda och meningsfulla praktikplatser, kan en enkel men effektiv matchning tas fram, hur gör vi det enkelt för arbetsgivaren?

Flera organisationer är villiga att bidra, LRF har en egen överenskommelse med regeringen där praktik hos deras medlemsföretag är centralt. Det är viktigt att vi skapar enkelhet och att praktikplatserna är meningsfulla men inte konkurrerar med ordinarie arbetsmarknad. Framförallt är en bra matchning mellan individ och praktikplats viktig, misslyckas det är inte praktiken meningsfull för individen och arbetsgivarens intresse för att ta emot praktikanter riskerar försvinna.

Utredning har påbörjats kring olika möjligheter och projektet kommer försöka arbeta i nära samverkan med LRF.

Skapa intresse

Frågeställning: Hur skapas intresse hos arbetsgivarna för de nyanlända som resurs och hos individen för arbete inom de gröna näringarna och naturvården.

Frågan är en av de mest centrala i arbetet men berörs av flera andra aktiviteter. En sammanställning kommer att göras vid slutrapport, så här långt i arbetet berör merparten av de tester som är påtänkta aktiviteten, se nästa stycke.

Utbildning

Frågeställning: Vilka utbildningar och vilket utbildningsbehov finns inom de gröna näringarna, hur kan befintliga utbildningsaktörer nyttjas effektivt?

Naturbruksgymnasier

Det finns 54 naturbruksgymnasier som är organiserade i naturbruksskolornas förening. Gymnasieskolorna ger utbildning inom djur, trädgård, lantbruk och skog. Dessutom finns det inom ramen för naturbruksgymnasierna gymnasiesärskola och vuxenutbildning. Naturbruksgymnasierna har under de senaste åren haft en vikande trend av sökande varför det finns resurser och platser för en målgrupp som nyanlända.

Utbildning och aktiviteter mot asylsökande och nyanlända på naturbruksgymnasierna

Naturbruksskolornas förening har genomfört en enkätstudie bland sina medlemmar. Sjutton av de 35 naturbruksgymnasier som svarat har under de senaste 5 åren anordnat aktiviteter och utbildning för asylsökande och nyanlända. Aktiviteterna har handlat om att ta emot praktikanter, språkinträdning, yrkessvenska, utbildning för och förberedande utbildning, arbetsmarknadsutbildning mot arbete i de gröna näringarna, mottagning av ensamkommande flyktingbarn, idrottsaktiviteter, yrkesvalidering och rena studiebesök. Naturbruksgymnasierna har i dessa fall samarbetat med Migrationsverket, kommuner, folkhögskolor, Arbetsförmedlingen, Hushållningssällskapet, Länsstyrelser och Jägarförbundet. De största hindren som redovisas i samband med utbildningarna och aktiviteterna är att få ihop en kritisk massa av asylsökande/nyanlända, språk, ekonomiska begränsningar och svårigheter med hur medel fördelas.

Utöver det redovisade finns det ett antal initiativ till utbildning för nyanlända som olika naturbruksgymnasier tillsammans med andra aktörer har för avsikt att starta. Initiativen är i form av tidsbegränsade projekt som samfinansieras av bland annat kommuner, länsstyrelser, tillväxtmedel och medel från olika fonder och företag.

YH-utbildningar

Det finns cirka 35 yrkeshögskoleutbildningar inom de gröna näringarna. För att få gå en yrkeshögskoleutbildning krävs att den studerande har ett avslutat gymnasium och i de flesta fall ett antal inriktningskurser från naturbruksgymnasium

Universitetsutbildningar

SLU är det universitet som ger utbildning som leder till yrkes- och generella examina inom de gröna näringarna. Yrkesutbildningarna som är unika för SLU är agronom, djursjukskötare, hippolog, hortonom, jägmästare, landskapsarkitekt, landskapsingenjör, lantmästare, skogsmästare trädgårdsingenjör och veterinär. Det förekommer ett mindre antal andra generella "gröna" program och kurser på andra universitet.

SLU har en vikande trend av sökande på några av sina inriktningar, till exempel agronom och jägmästare vilket gör att det finns utrymme för fler studenter. Andra inriktningar har ett väldigt högt söktryck, till exempel djursjukskötare och veterinär

Kompletteringsutbildning

SLU bedriver tilläggsutbildning för utländska veterinärer. Utbildningen omfattar 120 hp. I korthet ges meriteringspoäng baserat på antal år efter veterinärexamen, yrkeserfarenhet, kurser vid svenska högskolor, arbetslivserfarenhet från djurhållning eller djursjukvård i Sverige, meriterande skriftligt test och muntlig intervju.

AFs utbildningar

Arbetsförmedlingen upphandlar förberedande utbildning inom skog, lantbruk, djur och trädgård. Målet med den förberedande utbildningen är att deltagarna ska orientera sig inom näringarna, få sina förutsättningar för yrkesområdet klargjorda och välja någon av de aktuella yrkesutbildningarna eller annan väg för att på sikt ordna egen försörjning.

Målgruppen är arbetssökande som är eller riskerar att bli arbetslösa, är anmälda hos Arbetsförmedlingen, har intresse och förutsättningar för det aktuella yrkesområdet och där en arbetsmarknadspolitisk bedömning har gjorts att personerna genom aktuell utbildning ökar sina möjligheter till arbete.

Deltagarnas ålder, yrkeskunnande, arbetslivserfarenhet, utbildningsnivå, kulturella bakgrund och andra individuella förutsättningar kan skilja sig åt. Deltagarnas behov av pedagogiskt stöd och/ eller individuella anpassningar varierar och utbildningen ska kunna anpassas till deltagare med någon form av funktionsnedsättning och till personer som behöver extra stöd i svenska språket.

Upphandling och utbildning

I de gröna näringarna är naturbruksgymnasierna de naturliga utbildarna på gymnasial nivå och bedriver utbildning på samma premisser som övriga gymnasieskolor. Därutöver upphandlar Arbetsförmedlingen arbetsmarknadspolitiska utbildningar vilka då tillfaller enskilda naturbruksgymnasier med en huvudman. Naturbruksgymnasierna har olika huvudmän (kommuner, landsting, Hushållningssällskapet). Med ett upphandlingsförfarande är det svårt att få volym på en och samma utbildning eftersom utbildningsanordnarna har olika huvudmän och måste upphandlas var för sig. Dessutom begränsas möjligheterna till längre utbildning då de arbetsmarknadspolitiska utbildningarna är begränsade i tid till 6 månader. Upphandlingen skapar också konkurrens när det istället skulle vara önskvärt med samverkan för att hitta en kedja mellan olika praktikmöjligheter och utbildningar som kan leda till jobb.

Projektet tittar på om det går att hitta andra lösningar för att bli effektiv med de utbildningsresurser som finns. En möjlighet kan vara att kanalisera arbetsmarknadspolitiska medel via annan myndighet än Arbetsförmedlingen till exempel via universitet och kommuner.

Validering/snabbspår

Frågeställning: Vilka befintliga valideringar och identifierade behov finns, kan projektet stödja utvecklingen av snabbspåren?

Arbetsförmedlingens uppdrag avseende validering

För att kunna matcha arbetssökande mot rätt arbete är validering av kompetens en viktig del. Om den arbetssökande har kompetens som behöver valideras ska Arbetsförmedlingen tillhandhålla information om vilka insatser som finns att tillgå. För arbetsgivaren är det viktigt att känna till att validering är ett sätt att få arbetskraft med rätt kompetens.

För den arbetssökande är det viktigt att synliggöra den kompetens som förvärvats genom arbete, utbildning och erfarenhet. Om inte betyg och intyg finns är validering ett sätt att identifiera kompetens samt att ge den arbetssökande dokument som beskriver kompetensen.

Validering enligt branschmodell

En arbetssökande som har arbetslivserfarenhet och/eller utbildning inom ett yrke och där det finns en upphandlad branschmodell för validering, kan den arbetssökande anvisas direkt till denna.

Det finns idag 21 aktuella branschmodeller som är framtagna av branscherna. För yrken inom de gröna näringarna gäller "Naturbruksmodellen". Den är framtagen av Naturbrukens Yrkesnämnd (NYN). NYN representerar arbetslivet och är ett samarbetsorgan för att främja yrkesutbildning, fortbildning och rekrytering inom lantbruk och trädgård.

Grönt Kort är en diplomerings som påminner mycket om att ta körkort. Det består av både ett teoretiskt och ett praktiskt prov. Båda proven genomförs samma dag och klarar man sig får man ett körkortsstort plastkort i sin hand som bevis på kunskaper inom sitt specialområde. Kunskaperna som testas är inom produktionsområdena mjölk, gris och växtodling.

Validering via UHR och avdelningen för bedömning av utländsk utbildning

UHR bedömer

- utländska utbildningar på samtliga nivåer
- som avslutats med examen eller motsvarande från erkänd
- utbildningsanordnare
- utbildningar som inte leder till yrken som är reglerade i Sverige.

UHR har fått i uppdrag att ge förslag på en förändrad validering där bland annat personer som omfattas av lagen om etableringsinsatser (nyanlända) ska få sina kvalifikationer erkända för

- Antagning till studier (högskola, yrkeshögskola)
- Komplettera sin utbildning
- Etablering på arbetsmarknad

Personer med ofullständigt dokumenterad och/eller oavslutad utländskgymnasial och eftergymnasial utbildning ska genom validering kunna få ett utlåtande från UHR.

Reell kompetens

Lärosätena, däribland SLU, ska arbeta med att utveckla processer och strukturer för bedömning av reell kompetens. Vid SLU kommer arbetet med att ta fram förbättrade processer och metoder för validering av reell kompetens att samordnas av utbildningsavdelningen på uppdrag av universitetsdirektören. Arbetet kommer att ske i samverkan med SLUs blivande samordnare för insatser för nyanlända, arbetsgruppen för främjande av anställning av nyanlända i de gröna näringarna, Universitets- och högskolerådet (UHR) samt givetvis andra lärosäten.

Projektet följer utvecklingen av validering.

Yrkesverksamma

Arbetsförmedlingens sammanställning visar att det 2013 fanns 111 426 personer förvärvsarbetande inom de gröna näringarna. Växtodling sysselsatte 34 521 personer, djuruppfödning 23 020 personer, skogsbruk 41 704 personer, parker och trädgårdsanläggning 7 206 personer och vattenbruk 1 610 personer.

Tabell 3. Förvärvsarbetande inom de gröna näringarna år 2013. Siffror från arbetsförmedlingen

Förvärvsarbetande inom gröna näringar år 2013	
myndigheter som administrerar program för jordbruk, skogsbruk, jakt och fiske	3 365
Växtodlare	
odlare av spannmål (utom ris), baljväxter och oljeväxter	6 203
potatisodlare	1 024
sockerbetsodlare	260
odlare av grönsaker på friland	665
odlare av grönsaker i växthus	873
svampodlare med flera	53
odlare av prydnadsväxter i växthus	1 576
odlare av övriga ett- och tvååriga växter	3 345
druvodlare	9
odlare av kärn- och stenfrukter	137
odlare av andra frukter och bär samt nötter	295
odlare av kryddväxter, drog- och medicinalväxter	79
odlare av andra fleråriga växter	11
odlare av plantskoleväxter i växthus	452
odlare av plantskoleväxter med mera på friland	692
blandat jordbruk	17 079
serviceföretag till växtodling	1 709
företag för bearbetning av skördade växter	9
företag för bearbetning av utsäde	50
Djuruppfödning	
mjölkproducenter	9 069
nötköttproducenter	5 111
stuterier och andra hästuppfödare med flera	1 146
får- och getuppfödare	951

smågrisuppfödare	850
slaktsvinsuppfödare	645
äggproducenter	755
fjäderfäföretag	359
renskötare	673
uppfödare av sällskapsdjur	262
övriga djuruppfödare	418
serviceföretag till husdjursskötsel	2 681
jägare och viltvårdare inkl. serviceföretag	100
Skogsbruk	
skogsägare	27 111
skogsskötsel företag	3 978
övriga skogsbruksföretag	668
avverkningsföretag	7 760
insamlare av annat vilt växande skogsmaterial än trä	33
virkesmätningsföreningar	768
övriga serviceföretag till skogsbruk	1 386
Parker och trädgårdsanläggning	
företag för skötsel och underhåll av grönytor	6 185
botaniska trädgårdar, djurparker och naturreservat	1 021
Vattenbruk	
trålfiskare, i saltvatten	696
övriga saltvattensfiskare	396
sötvattensfiskare	202
fiskodlare, i saltvatten	61
fiskodlare, i sötvatten	255
Summa	111 426

Med sammanställningen är aktiviteten avslutad.

Ökat arbetskraftsbehov

Frågeställning: Kan behovet av arbetskraft ökas genom stimulans, information, subvention och lagstiftning?

Än så länge har analysen endast omfattat skogsbruket, arbetet kommer att utvidgas till att omfatta övriga delar av de gröna näringarna.

Slutsatser för skogsbruket

- Pågående rationalisering minskar arbetskraftsbehovet på sikt. Det svenska skogsbruket har genomfört stora effektiviseringar de senaste decennierna, drivningskostnaderna har mer än halverats. Sannolikt kommer antalet som är sysselsatta inom skogsnäringen att fortsätta minska.
- Det finns behov av ökad röjning i skogarna men det innebär inte att det finns en tillräcklig betalnings- eller arbetsvilja hos skogsägarna för att öka röjningsarealen till tillräcklig nivå. Skogsstyrelsen har under lång tid försökt stimulera till ökad

röjningsaktivitet i skogsbruket och det har visat sig att riktad information till de som har behov har viss effekt.

- Åtgärder som kan öka nyttjandet av skogsbränslen skulle samtidigt öka arbetskraftsbehovet inom skog och transport.
- Behovet av naturvårdande skötsel är stort, Naturvårdsverket skriver i sin rapport Steg på vägen – Fördjupad utvärdering av miljömålen 2012 att ”I de flesta landskapsavsnitt finns det i dag mycket stora behov av naturvårdande skötsel och restaurering. Under den senaste tioårsperioden bedöms mindre än en femtedel av behovet ha utförts inom skyddade områden och runt en tiondel i de frivilliga avsättningarna.” Resurserna för att utföra skötseln räcker inte.

Projektet avser granska möjligheterna till att genomföra informationsinsatser kring röjning då det på kort sikt ökar efterfrågan på arbetskraft samtidigt som det ökar det framtida värdet på svensk skogsråvara. Även andra möjliga stimulansåtgärder undersöks.

Projektet arbetar också med att skapa samverkansformer för att kunna växla upp resurserna för naturvårdande skötsel med arbetsmarknadspolitiska medel, det kan göra att skötsel kan utföras samtidigt som utförandet ökar anställningsbarheten hos dem som utför den.

Arbetet med aktiviteten kommer fortsätta med övriga näringar.

Tester/insatser

Det som identifieras som stora behov och goda möjligheter till att korta individens väg till egenförsörjning kommer inom ramen för uppdraget att testas. Syftet är att utvärdera insatser och därefter skapa förutsättningar för att utöka insatser som ger goda resultat.

Insatserna kan initieras av en pilotverksamhet. Syftet med piloten är att se över förbättringsåtgärder och utvecklingsbehov samt uppmärksammar eventuella hinder av regelverk. Resultatet är att skapa samverkansformer som fungerar i praktiken.

Inga beslut om genomförande av tester är tagna av styrgruppen för projektet men projektgruppen arbetar hittills med följande förslag:

Intressekapande tester/insatser

Migrationsverkets Organiserad sysselsättning – mot gröna näringar

Aktiviteten syftar till att ta fram en form av organiserad sysselsättning riktad mot de gröna näringarna. Det ger den sökande som bor på anläggningsboende bättre insyn i de gröna näringarna, kan skapa intresse och ger meningsfull sysselsättning.

Internetportal

Upprätta en portal på internet med information kring de gröna näringarna på flera språk. Information bör samlas riktad mot arbetssökande, boende på anläggningsboende, arbetsförmedlare, arbetsgivare med mera så att den utgör en nod som knyter samman olika aktörer som får tillgång till samma information. Tanken är inte att den skall stå på egna ben utan vara del i redan existerande kanaler.

Vägledning mot insatser

Projektet upplever att ytterligare stöd i matchningen mot Arbetsförmedlingens insatser, praktik och arbete kan behövas. Syftet är i första hand att individen ska få insyn i vad arbete i de gröna näringarna innebär samt vägledning avseende Arbetsförmedlingens insatser. Därutöver är målet också att minska bortfallet på utbildningsplatser, öka attraktionskraften för nyanlända hos arbetsgivarna genom att tillhandahålla rätt kompetens. En möjlighet kan vara att inleda med en praktikperiod med studiebesök följt av yrkeskompetensbedömning.

Grön SFI i samarbete med kommuner

Ta fram förslag på enkla utbildningspaket som kan användas inom svenskundervisning med inriktning på de gröna näringarna i syfte att även skapa intresse. Upplägget kan också innehålla vissa insatser såsom studiebesök i de gröna näringarna. I detta perspektiv kan också Arbetsförmedlingens insats Yrkesvenska diskuteras. Den översiktskurs som tagits fram i projektet "Skogen som integrationsarena" kan även användas som modell.

Intresserade arbetsgivare

Genomföra kommunikationsinsatser mot arbetsgivarna genom befintliga kanaler, Skogsstyrelsens sektorsråd, AF:s branschråd, LRF:s kanaler med mera i syfte att intressera fler arbetsgivare till att ta initiativ. Bör även genomföras via arbetsgivarorganisationerna och riktat mot enskilda större arbetsgivare.

Anställningar i staten

Syftet med insatsen är att stimulera samverkan vilket möjliggör anställning i staten. I ett första steg kommer samtal föras med Naturvårdsverket och Länsstyrelserna för samverkan med dem, Arbetsförmedlingen och Skogsstyrelsen avseende viss reservatsskötsel. I ett senare skede kommer samtal att föras med övriga myndigheter med beröring i de gröna näringarna och vissa kommuner. Förhoppningen är att flera myndigheter kan tänka sig samverkan kring nyanlända och andra grupper som står utanför arbetsmarknaden. Samtidigt innebär samverkan en sprängbräda in på arbetsmarknaden för individen.

Utbildningsplattform för de gröna näringarna

*Skogen som integrationsarena*¹ är ett utbildningskoncept för en flexibel skoglig utbildning för nyanlända för att:

- inkludera nyanlända på landsbygden i ett kulturellt och socialt sammanhang
- rekrytera till skogs-, jakt- och turismutbildningar på alla nivåer (naturbruk, yrkeshögskola, universitet)
- tillhandahålla skoglig och naturbaserad kompetens till skogsnäringen
- rekrytera och behålla arbetskraft på landsbygden
- öka mångfalden, jämlikheten och jämställdheten i skogsbrukssektorn.

Avsikten är att erbjuda en skogsutbildning och praktik som är anpassad efter varje individs förutsättningar och som ger förutsättningar för att kunna läsa vidare på de skogliga utbildningar som finns och i en del fall att gå direkt ut i arbete.

Målet är att utbildningen och praktiken ska vara en kontinuerlig rekryteringsväg till arbete i skogssektorn på alla nivåer och att utbildningen ska ges av naturbruksgymnasier.

Om samverkansformer kring utbildning mellan Arbetsförmedlingen, SLU och Naturbruksgymnasierna kan skapas bör utbildningskonceptet *Skogen som integrationsarena testas*. Fungerar upplägget kan det skalas upp och bli ett koncept för hela de gröna näringarna.

¹ Skogen som integrationsarena är ett projekt som har bedrivits som ett samarbete mellan Länsstyrelsen i Västerbotten, Burträsk naturbruksgymnasium (Skellefteå kommun), Dorotea kommun, Jägarförbundet i Västerbotten, Umeå universitet och SLU. Projektet har finansierats med medel från SLU och regionala tillväxtmedel från Länsstyrelsen i Västerbotten.

Litteratur/källförteckning

Bilaga	Dokumentnamn
1	Regeringsuppdrag: Främja nyanländas väg till anställning inom de gröna näringarna och naturvården
2	Regeringsuppdrag: Analys av arbetskraftsbehovet inom de gröna näringarna och naturvården
3	Rapport: Analys av arbetskraftsbehovet inom de gröna näringarna och naturvården

Av Skogsstyrelsen publicerade Rapporter:

1988:1	Mallar för ståndortsbonitering; Lathund för 18 län i södra Sverige
1991:1	Tätortsnära skogsbruk
1992:3	Aktiva Natur- och Kulturvårdande åtgärder i skogsbruket
1993:7	Betespräglad äldre bondeskog – från naturvårdssynpunkt
1994:5	Historiska kartor – underlag för natur- och kulturmiljövård i skogen
1995:1	Planering av skogsbrukets hänsyn till vatten i ett avrinningsområde i Gävleborg
1995:2	SUMPSKOG – ekologi och skötsel
1996:1	Women in Forestry – What is their situation?
1996:2	Skogens kvinnor – Hur är läget?
1997:2	Naturvårdsutbildning (20 poäng) Hur gick det?
1997:5	Miljeu96 Rådgivning. Rapport från utvärdering av miljeurådgivningen
1997:6	Effekter av skogsbränsleuttag och askåterföring – en litteraturstudie
1997:7	Målgruppsanalys
1997:8	Effekter av tungmetallnedfall på skogslevande landsnäckor (with English Summary: The impact on forest land snails by atmospheric deposition of heavy metals)
1997:9	GIS-metodik för kartläggning av markförsurning – En pilotstudie i Jönköpings län
1998:1	Miljökonsekvensbeskrivning (MKB) av skogsbränsleuttag, asktillförsel och övrig näringskompensation
1998:3	Dalaskog – Pilotprojekt i landskapsanalys
1998:4	Användning av satellitdata – hitta avverkad skog och uppskatta lövröjningsbehov
1998:5	Baskatjoner och aciditet i svensk skogsmark – tillstånd och förändringar
1998:6	Övervakning av biologisk mångfald i det brukade skogslandskapet. With a summary in English: Monitoring of biodiversity in managed forests.
1998:7	Marksvampar i kalkbarrskogar och skogsbeten i Gotländska nyckelbiotoper
1999:1	Miljökonsekvensbeskrivning av Skogsstyrelsens förslag till åtgärdsprogram för kalkning och vitalisering
1999:2	Internationella konventioner och andra instrument som behandlar internationella skogsfrågor
2000:1	Samordnade åtgärder mot försurning av mark och vatten – Underlagsdokument till Nationell plan för kalkning av sjöar och vattendrag
2000:4	Skogsbruket i den lokala ekonomin
2000:5	Aska från biobränsle
2000:6	Skogsskadeinventering av bok och ek i Sydsvetige 1999
2001:1	Landmolluskfaunans ekologi i sump- och myrskogar i mellersta Norrland, med jämförelser beträffande förhållandena i södra Sverige
2001:2	Arealförluster från skogliga avrinningsområden i Västra Götaland
2001:3	The proposals for action submitted by the Intergovernmental Panel on Forests (IPF) and the Intergovernmental Forum on Forests (IFF) – in the Swedish context
2001:4	Resultat från Skogsstyrelsens ekenkät 2000
2001:5	Effekter av kalkning i utströmningsområden med kalkkross 0 - 3 mm
2001:6	Biobränslen i Söderhamn
2001:7	Entreprenörer i skogsbruket 1993–1998
2001:8A	Skogspolitisk historia
2001:8B	Skogspolitiken idag – en beskrivning av den politik och övriga faktorer som påverkar skogen och skogsbruket
2001:8C	Gröna planer
2001:8D	Föryngring av skog
2001:8E	Fornlämningar och kulturmiljöer i skogsmark
2001:8G	Framtidens skog
2001:8H	De skogliga aktörerna och skogspolitiken
2001:8I	Skogsbilvägar
2001:8J	Skogen sociala värden
2001:8K	Arbetsmarknadspolitiska åtgärder i skogen
2001:8L	Skogsvårdsorganisationens uppdragsverksamhet
2001:8M	Skogsbruk och rennärning
2001:8O	Skador på skog
2001:9	Projekterfarenheter av landskapsanalys i lokal samverkan – (LIFE 96 ENV S 367) Uthålligt skogsbruk byggt på landskapsanalys i lokal samverkan
2001:11A	Strategier för åtgärder mot markförsurning
2001:11B	Markförsurningsprocesser
2001:11C	Effekter på biologisk mångfald av markförsurning och motåtgärder
2001:11D	Urvalskriterier för bedömning av markförsurning

2001:11E	Effekter på kvävedynamiken av markförurning och motåtgärder
2001:11F	Effekter på skogsproduktion av markförurning och motåtgärder
2001:11G	Effekter på tungmetallers och cesiums rörlighet av markförurning och motåtgärder
2002:1	Ekskador i Europa
2002:2	Gröna Huset, slutrapport
2002:3	Project experiences of landscape analysis with local participation – (LIFE 96 ENV S 367) Local participation in sustainable forest management based on landscape analysis
2002:4	Landskapsekologisk planering i Söderhamns kommun
2002:5	Miljöriktig vedeldning – Ett informationsprojekt i Söderhamn
2002:6	White backed woodpecker landscapes and new nature reserves
2002:7	ÄBIN Satellit
2002:8	Demonstration of Methods to monitor Sustainable Forestry, Final report Sweden
2002:9	Inventering av frötaätsbestånd av stjälsäck, bergesk och rödek under 2001 – Ekdöd, skötsel och naturvård
2002:10	A comparison between National Forest Programmes of some EU-member states
2002:11	Satellitbaserade skattningar av skogliga variabler
2002:12	Skog & Miljö – Miljöbeskrivning av skogsmarken i Söderhamns kommun
2003:1	Övervakning av biologisk mångfald i skogen – En jämförelse av två metoder
2003:2	Fågelfaunan i olika skogsmiljöer – en studie på beståndsnivå
2003:3	Effektivare samråd mellan rennärings och skogsbruk – förbättrad dialog via ett utvecklat samrådsförfarande
2003:4	Projekt Nissadalen – En integrerad strategi för kalkning och askspridning i hela avrinningsområden
2003:5	Projekt Renbruksplan 2000–2002 Slutrapport, – ett planeringsverktyg för samebyarna
2003:6	Att mäta skogens biologiska mångfald – möjligheter och hinder för att följa upp skogspolitikens miljömål i Sverige
2003:7	Vilka botaniska naturvärden finns vid torplämningar i norra Uppland?
2003:8	Kalkgranskogar i Sverige och Norge – förslag till växtsociologisk klassificering
2003:9	Skogsägare på distans – Utvärdering av SVO:s riktade insatser för utbör
2003:10	The EU enlargement in 2004: analysis of the forestry situation and perspectives in relation to the present EU and Sweden
2004:1	Effektuppföljning skogsmarkskalkning tillväxt och trädvitalitet, 1990–2002
2004:2	Skogliga konsekvensanalyser 2003 – SKA 03
2004:3	Natur- och kulturinventeringen i Kronobergs län 1996–2001
2004:4	Naturlig förnygring av tall
2004:5	How Sweden meets the IPF requirements on nfp
2004:6	Synthesis of the model forest concept and its application to Vilhelmina model forest and Barents model forest network
2004:7	Vedlevande arters krav på substrat – sammanställning och analys av 3 600 arter
2004:8	EU-utvidgningen och skogsindustrin – En analys av skogsindustrins betydelse för de nya medlemsländernas ekonomier
2004:10	Om virkesförrådets utveckling och dess påverkan på skogsbrukets lönsamhet under perioden 1980–2002
2004:11	Naturskydd och skogligt genbevarande
2004:12	När vi skogspolitikens mångfaldsmål på artnivå? – Åtgärdsförslag för uppföljning och metodutveckling
2005:1	Access to the forests for disabled people
2005:2	Tillgång till naturen för människor med funktionshinder
2005:3	Besöksstudier i naturområden – en handbok
2005:4	Visitor studies in nature areas – a manual
2005:5	Skogshistoria år från år 1177–2005
2005:6	Vägar till ett effektivare samarbete i den privata tätortsnära skogen
2005:7	Planering för rekreation – Grön skogsbruksplan i privatägd tätortsnära skog
2005:8a-8c	Report from Proceedings of ForestSAT 2005 in Borås May 31 – June 3
2005:9	Sammanställning av stormskador på skog i Sverige under de senaste 210 åren
2005:10	Frivilliga avsättningar – en del i Miljökvalitetsmålet Levande skogar
2005:11	Skogliga sektorsmål – förutsättningar och bakgrundsmaterial
2005:12	Målbilder för det skogliga sektorsmålet – hur går det med bevarandet av biologisk mångfald?
2005:13	Ekonomiska konsekvenser av de skogliga sektorsmålen
2005:14	Tio skogsägares erfarenheter av stormen
2005:15	Uppföljning av skador på fornlämningar och övriga kulturlämningar i skog
2005:16	Mykorrhizasvampar i örtrika granskogar – en metodstudie för att hitta värdefulla miljöer
2005:17	Forskningsseminarium skogsbruk – rennärings 11–12 augusti 2004

2005:18	Klassning av renbete med hjälp av ståndortsboniteringens vegetationstypsindelning
2005:19	Jämförelse av produktionspotential mellan tall, gran och björk på samma ståndort
2006:1	Kalkning och askspridning på skogsmark – redovisning av arealer som ingått i Skogsstyrelsens försöksverksamhet 1989–2003
2006:2	Satellitbildsanalys av skogsbilvägar över våtmarker
2006:3	Myllrande Våtmarker – Förslag till nationell uppföljning av delmålet om byggande av skogsbilvägar över värdefulla våtmarker
2006:4	Granbarkborren – en scenarioanalys för 2006–2009
2006:5	Överensstämmelse anmält och verkligt GROT-uttag?
2006:6	Klimathotet och skogens biologiska mångfald
2006:7	Arenor för hållbart brukande av landskapets alla värden – begreppet Model Forest som ett exempel
2006:8	Analys av riskfaktorer efter stormen Gudrun
2006:9	Stormskadad skog – föryngring, skador och skötsel
2006:10	Miljökonsekvenser för vattenkvalitet, Underlagsrapport inom projektet Stormanalys
2006:11	Miljökonsekvenser för biologisk mångfald – Underlagsrapport inom projekt Stormanalys
2006:12	Ekonomiska och sociala konsekvenser i skogsbruket av stormen Gudrun
2006:13	Hur drabbades enskilda skogsägare av stormen Gudrun – Resultat av en enkätundersökning
2006:14	Riskhantering i skogsbruket
2006:15	Granbarkborrens utnyttjande av vindfällan under första sommaren efter stormen Gudrun – (The spruce bark beetle in wind-felled trees in the first summer following the storm Gudrun)
2006:16	Skogliga sektorsmål i ett internationellt sammanhang
2006:17	Skogen och ekosystemansatsen i Sverige
2006:18	Strategi för hantering av skogliga naturvärden i Norrtälje kommun ("Norrtäljeprojektet")
2006:19	Kantzonens ekologiska roll i skogliga vattendrag – en litteraturoversikt
2006:20	Ägoslag i skogen – Förslag till indelning, begrepp och definitioner för skogsrelaterade ägoslag
2006:21	Regional produktionsanalys – Konsekvenser av olika miljöambitioner i länen Dalarna och Gävleborg
2006:22	Regional skoglig Produktionsanalys – Konsekvenser av olika skötselregimer
2006:23	Biomassaflöden i svensk skogsnäring 2004
2006:24	Trädbränslestatistik i Sverige – en förstudie
2006:25	Tillväxtstudie på Skogsstyrelsens obsoyter
2006:26	Regional produktionsanalys – Uppskattning av tillgängligt trädbränsle i Dalarnas och Gävleborgs län
2006:27	Referenshågn som ett verktyg i vilt- och skogsförvaltning
2007:1	Utvärdering av ÄBIN
2007:2	Trädslagens betydelse för markens syra-basstatus – resultat från Ståndortskarteringen
2007:3	Älg- och rådjursstammarnas kostnader och värden
2007:4	Virkesbalanser för år 2004
2007:5	Life Forests for water – summary from the final seminar in Lycksele 22–24 August 2006
2007:6	Renskadorna i plant- och ungskog – en litteraturoversikt och analys av en taxeringsmetod
2007:7	Övervakning och klassificering av skogsvattendrag i enlighet med EU:s ramdirektiv för vatten – exempel från Emån och Öreälven
2007:8	Svenskt skogsbruk möter klimatförändringar
2007:9	Uppföljning av skador på fornlämningar i skogsmark
2007:10	Utgör kvävegödsling av skog en risk för Östersjön? Slutsatser från ett seminarium anordnat av Baltic Sea 2020 i samarbete med Skogsstyrelsen
2008:1	Arenas for Sustainable Use of All Values in the Landscape – the Model Forest concept as an example
2008:2	Samhällsekonomisk konsekvensanalys av skogsmarks- och ytvattenkalkning
2008:3	Mercury Loading from forest to surface waters: The effects of forest harvest and liming
2008:4	The impact of liming on ectomycorrhizal fungal communities in coniferous forests in Southern Sweden
2008:5	Långtidseffekter av kalkning på skogsmarkens kol- och kväveförråd
2008:6	Underlag för en nationell strategi för skötsel och skydd av sumpskogar
2008:7	Regionala analyser om kontinuitetsskogar och hyggesfritt skogsbruk
2008:8	Frötaukt och frötauktsområden av gran och tall i Sverige
2008:9	Vägledning vid skogsmarkskalkning
2008:10	Områden som skogsmarkskalkats inom Skogsstyrelsens försöksverksamhet 2005–2007
2008:11	Inventering av ädellövplanteringar på stormhyggen från 1999 i Skåne
2008:12	Aluminiumhalter i skogsbäckar och variationen med avrinningsområdenas egenskaper
2008:13	Åtgärder för ett uthålligt brukande av skogsmarken – resultat från studier finansierade inom Movib
2008:14	Användningen av växtskyddsmedel inom skogsbruket
2008:15	Skogsmarkskalkning
2008:16	Skogsmarkskalkningens effekter på kemin i mark, grundvatten och ytvatten i SKOKAL-områdena 16 år efter behandling

2008:18	Effekter av skogsbruk på rennärningen – en litteraturstudie
2008:19	Hyggesfritt skogsbruk i ädellövskog – En litteratursammanställning
2008:20	Kontinuitetsskogar och hyggesfritt skogsbruk i ädellövskogar – slutrapport för delprojekt Ädellöv
2008:21	Skoglig kontinuitet och historiska kartor – en metodstudie för bokskog
2008:22	Kontinuitetsskogar och Kontinuitetsskogsbruk – Slutrapport för delprojekt Skötsel – hyggesfritt skogsbruk
2008:23	Naturkultur – Utvecklingen i försöksserien de 10 första åren
2008:24	Jämförelse av ekonomi och produktion mellan trakthyggesbruk och blädning i skiktad granskog – analyser på beståndsnivå baserade på simulering
2008:25	Skogliga konsekvensanalyser 2008 – SKA–VB 08
2009:1	Åtgärdsplanering i reglerade vattendrag – arbetsgång och åtgärdsförslag i övre Ångermanälven
2009:2	Skog & Historia i Uppland – Gröna Jobb 2004–2008
2009:3	Utvärdering av metoder för kvantifiering av epifytiska hänglavar
2009:4	Kartläggning och Identifiering av kontinuitetsskog
2009:5	Skogsproduktion i stormområdet: Ett underlag för Skogsstyrelsens strategi för uthållig skogsproduktion
2009:6	Ekonomisk beskrivning av konsekvenser i samband med ledningsintrång i skogsmark
2009:7	Avverkning av nyckelbiotoper och objekt med höga naturvärden – en GIS-analys och inventeringsdata från Polytax
2009:8	Produktionsanalys i Gävleborgs län
2009:9	Skogsstyrelsens erfarenheter kring samarbetsnätverk i landskapet
2010:1	Föryngra – Vårda – Skydda – Underlag för Skogsstyrelsens strategi för hållbar skogsproduktion
2010:2	Effektiv rådgivning – Slutrapport
2010:3	Markägarenkäten. Skogsstyrelsens delrapport för undersökningarna om processen för formellt skydd 2005–2008
2010:4	Landskapsansats för bevarande av skoglig biologisk mångfald – en uppföljning av 1997 års regionala bristanalys, och om behovet av samverkan mellan aktörer
2010:5	Översyn av Skogsstyrelsens virkesmätningsföreskrifter – Analys och förslag
2010:6	Polytax 5/7 återväxttaxering: Resultat från 1999–2008
2010:7	Behöver omvandlingstalen mellan m ³ f ub och m ³ sk revideras? – En förstudie
2010:8	Åtgärdsprogram för bevarande av vitryggig hackspett och dess livsmiljöer 2005–2009 – Slutrapport
2010:9	Störningskänslighet hos lavar i barrskogar
2011:1	Polytax 5/7 återväxttaxering: Resultat från 1999–2009
2011:3	Möjligheter att förbättra måluppfyllelse vad gäller miljöhänsyn vid föryngringsavverkning: Rapport efter en analys och rådgivande prioritering av åtgärder
2011:4	Fastighetsavtal – vidareutveckling av modell till flygfärdig produkt, Slutrapport
2011:5	Nedre Ångermanälven och Faxälven – förslag till miljöförbättrande åtgärder
2011:6	Upprättade renbruksplaner – 2005–2010
2011:7	Kontinuitetsskogar och hyggesfritt skogsbruk – Slutrapport för delprojekt naturvärden
2011:8	Utredningsrapport – Långsiktig plan för Skogsstyrelsens inventeringar och uppföljningar
2012:1	Kommunikationsstrategi för Renbruksplan
2012:2	Förstudierapport, dialog och samverkan mellan skogsbruk och rennärning
2012:3	Hänsyn till kulturmiljöer – resultat från P3 2008–2011
2012:4	Kalibrering för samsyn över myndighetsgränserna avseende olika former av dikningsåtgärder i skogsmark
2012:5	Skogsbrukets frivilliga avsättningar
2012:6	Långsiktiga effekter på vattenkemi, öringsbestånd och bottenfauna efter ask- och kalkbehandling i hela avrinningsområden i brukad skogsmark – utvärdering 13 år efter åtgärder mot förurning
2012:7	Nationella skogliga produktionsmål – Uppföljning av 2005 års sektorsmål
2012:8	Kommunikationsstrategi för Renbruksplan – Är det en fungerande modell för samebyarna vid samråd?
2012:9	Ökade risker för skador på skog och åtgärder för att minska riskerna
2012:10	Hänsynsuppföljning – grunder
2012:11	Virkesproduktion och inväxning i skiktad skog efter höggallring
2012:12	Tillståndet för skogsgenetiska resurser i Sverige. Rapport till FAO
2013:1	Återväxtstöd efter stormen Gudrun
2013:2	Förändringar i återväxtkvalitet, val av föryngringsmetoder och trädslagsanvändning mellan 1999 och 2012
2013:3	Hänsyn till forn- och kulturlämningar – Resultat från Kulturpolytaxen 2012
2013:4	Hänsynsuppföljning – underlag inför detaljerad kravspecifikation, En delleverans från Dialog om miljöhänsyn
2013:5	Målbilder för god miljöhänsyn – En delleverans från Dialog om miljöhänsyn

2014:1	Effekter av kvävegödsling på skogsmark – Kunskapssammanställning utförd av SLU på begäran av Skogsstyrelsen
2014:2	Renbruksplan – från tanke till verklighet
2014:3	Användning och betydelsen av RenGIS i samrådsprocessen med andra markanvändare
2014:4	Hänsynen till forn- och kulturlämningar – Resultat från Hänsynsuppföljning Kulturmiljöer 2013
2014:5	Förstudie – systemtillsyn och systemdialog
2014:6	Renbruksplankoncept – ett redskap för samhällsplanering
2014:7	Förstudie – Artskydd i skogen – Slutrapport
2015:1	Miljöövervakning på Obsytorna 1984–2013 – Beskrivning, resultat, utvärdering och framtid
2015:2	Skogsmarksgödsling med kväve – Kunskapssammanställning inför Skogsstyrelsens översyn av föreskrifter och allmänna råd om kvävegödsling
2015:3	Vegetativt förökad skogsodlingsmaterial
2015:4	Global framtida efterfrågan på och möjligt utbud av virkesråvara
2015:5	Satellitbildskartering av lämnad miljöhänsyn i skogsbruket – en landskapsansats
2015:6	Lägsta ålder för föryngringsavverkning (LÅF) – en analys av följder av att sänka åldrarna i norra Sverige till samma nivå som i södra Sverige
2015:7	Hänsynen till forn- och kulturlämningar – Resultat från Hänsynsuppföljning Kulturmiljöer 2014
2015:8	Uppföljning av skogliga åtgärder längs vattendrag för att gynna lövträd och lövträdetablering.
2015:9	Ångermanälvprojektet – förslag till miljöförbättrande åtgärder i mellersta Ångermanälven och nedre Fjällsjöälven
2015:10	Skogliga konsekvensanalyser 2015 – SKA
2015:11	Analys av miljöförhållanden i de skogliga konsekvensanalyserna 2015 – SKA 15
2015:12	Effekter av ett förändrat klimat – SKA 15
2015:13	Uppföljning av skogliga åtgärder längs vattendrag för att gynna lövträd och lövträdetablering
2016:01	Uppföljning av biologisk mångfald i skog med höga naturvärden – Metodik och genomförande

Av Skogsstyrelsen publicerade Meddelanden:

1991:2	Vägplan -90
1991:5	Ekologiska effekter av skogsbränsleuttag
1995:2	Gallringsundersökning 92
1995:3	Kontrolltaxering av nyckelbiotoper
1996:1	Skogsstyrelsens anslag för tillämpad skogsproduktionsforskning
1997:1	Naturskydd och naturhänsyn i skogen
1997:2	Skogsvårdsorganisationens årskonferens 1996
1998:1	Skogsvårdsorganisationens Utvärdering av Skogspolitiken
1998:2	Skogliga aktörer och den nya skogspolitiken
1998:3	Föryngringsavverkning och skogsbilvägar
1998:4	Miljöhänsyn vid föryngringsavverkning – Delresultat från Polytax
1998:5	Beståndsanläggning
1998:6	Naturskydd och miljöarbete
1998:7	Röjningsundersökning 1997
1998:8	Gallringsundersökning 1997
1998:9	Skadebilden beträffande fasta fornlämningar och övriga kulturmiljövärden
1998:10	Produktionskonsekvenser av den nya skogspolitiken
1998:11	SMILE – Uppföljning av sumpskogsskötsel
1998:12	Sköter vi ädellövskogen? – Ett projekt inom SMILE
1998:13	Riksdagens skogspolitiska intentioner. Om mål som uppdrag till en myndighet
1998:14	Swedish forest policy in an international perspective. (Utfört av FAO)
1998:15	Produktion eller miljö. (En mediaundersökning utförd av Göteborgs universitet)
1998:16	De trädbevuxna impedimentens betydelse som livsmiljöer för skogslevande växt- och djurarter
1998:17	Verksamhet inom Skogsvårdsorganisationen som kan utnyttjas i den nationella miljöövervakning
1998:19	Skogsvårdsorganisationens årskonferens 1998
1999:1	Nyckelbiotopsinventeringen 1993–1998. Slutrapport
1999:3	Sveriges sumpskogar. Resultat av sumpskogsinventeringen 1990–1998
2001:1	Skogsvårdsorganisationens Årskonferens 2000
2001:2	Rekommendationer vid uttag av skogsbränsle och kompensationsgödsling
2001:3	Kontrollinventering av nyckelbiotoper år 2000
2001:4	Åtgärder mot markförorening och för ett uthålligt brukande av skogsmarken
2001:5	Miljöövervakning av Biologisk mångfald i Nyckelbiotoper
2001:6	Utvärdering av samråden 1998 Skogsbruk – rennärning
2002:1	Skogsvårdsorganisationens utvärdering av skogspolitiken effekter – SUS 2001
2002:2	Skog för naturvårdsändamål – uppföljning av områdesskydd, frivilliga avsättningar, samt miljöhänsyn

	vid föryngringsavverkning
2002:4	Action plan to counteract soil acidification and to promote sustainable use of forestland
2002:6	Skogsmarksgödsling – effekter på skogshushållning, ekonomi, sysselsättning och miljön
2003:1	Skogsvårdsorganisationens Årskonferens 2002
2003:2	Konsekvenser av ett förbud mot permetrinbehandling av skogsplantor
2004:1	Kontinuitetsskogar – en förstudie
2004:2	Landskapsekologiska kärnområden – LEKO, Redovisning av ett projekt 1999–2003
2004:3	Skogens sociala värden
2004:4	Inventering av nyckelbiotoper – Resultat 2003
2006:1	Stormen 2005 – en skoglig analys
2007:1	Övervakning av insektsangrepp – Slutrapport från Skogsstyrelsens regeringsuppdrag
2007:2	Kvävegödsling av skogsmark
2007:3	Skogsstyrelsens inventering av nyckelbiotoper – Resultat till och med 2006
2007:4	Fördjupad utvärdering av Levande skogar
2007:5	Hållbart nyttjande av skog
2008:1	Kontinuitetsskogar och hyggesfritt skogsbruk
2008:2	Rekommendationer vid uttag av avverkningsrester och askåterföring
2008:3	Skogsbrukets frivilliga avsättningar
2008:4	Rundvirkes- och skogsbränslebalanser för år 2007 – SKA-VB 08
2009:1	Dikesrensningens regelverk
2009:2	Viltanpassad Skogsskötsel – Skogliga åtgärder för att minska skador
2009:3	Ny metod och nya definitioner i uppföljningen av frivilliga avsättningar
2009:4	Stubbskörd – kunskapssammanställning och Skogsstyrelsens rekommendationer
2009:5	Vidareutveckling av pågående viltskadeinventeringar
2009:6	En märkbar förändring i skogsägarnas vardag – Projekt Skogsägarnas myndighetskontakter
2009:7	Regler om användning av främmande trädslag
2010:1	Vattenförvaltningen i skogen
2010:2	Nationell tillämpning av FLEGT – Forest Law Enforcement, Governance and Trade
2011:1	Tillsyn enl 9 kap miljöbalken av verksamhet på mark som omfattas av skogsvårdslagen
2011:2	Skogs- och miljöpolitiska mål – brister, orsaker och förslag på åtgärder
2011:3	Skogliga inventeringsmetoder i en kunskapsbaserad älgförvaltning
2011:4	Uppdrag om nationella bestämmelser som kompletterar EU:s timmerförordning samt om revidering av virkesmätningsslagstiftningen
2011:5	Uppföljning av hänsyn till rennärigen
2011:6	Översyn av föreskrifter och allmänna råd för 30 paragrafen SvL – Del 1
2011:7	Hjortdjurens inverkan på tillväxt av produktionsträd och rekrytering av betesbegärliga trädslag – problembeskrivning, orsaker och förslag till åtgärder
2012:1	Förslag på regelförenklingar i skogsvårdslagstiftningen
2012:2	Uppdrag om nationella bestämmelser som kompletterar EU:s timmerförordning
2012:3	Beredskap vid skador på skog
2013:1	Dialog och samverkan mellan skogsbruk och rennärigen
2013:2	Uppdrag om förslag till ny lagstiftning om virkesmätning
2013:3	Adaptiv skogsskötsel
2013:4	Ask och askskottsjukan i Sverige
2013:5	Förstudie om ett nationellt skogsprogram för Sverige – Förslag och ställningstaganden
2013:6	Förstudie om ett nationellt skogsprogram för Sverige – omvärldsanalys
2013:7	Ökad jämställdhet bland skogsägare
2013:8	Naturvårdsavtal för områden med sociala värden
2013:9	Skogens sociala värden – en kunskapssammanställning
2014:1	Översyn av föreskrifter och allmänna råd till 30 § SvL – Del 2
2014:2	Skogslandskapets vatten – en lägesbeskrivning av arbetet med styrmedel och åtgärder
2015:1	Förenkling i skogsvårdslagstiftningen – Redovisning av regeringsuppdrag
2015:2	Redovisning av arbete med skogens sociala värde
2015:3	Skogsbränslebalanser för år 2013 – SKA 15
2015:4	Renskogsavtal och lägesbeskrivning i frågor om skogsbruk–rennärigen
2015:5	Informationsbehov för god miljöhänsyn
2015:6	Utvärdering av ekonomiska stöd
2016:1	Kunskapsplattform för skogsproduktion – Tillståndet i skogen, problem och tänkbara insatser och åtgärder
2016:2	Analys av hur Skogsstyrelsen verkar för att miljömålen ska nås

Beställning av Rapporter och Meddelanden

Skogsstyrelsen,
Böcker och Broschyrer
551 83 JÖNKÖPING
Telefon: 036 – 35 93 40
växel 036 – 35 93 00
fax 036 – 19 06 22
e-post: bocker@skogsstyrelsen.se
www.skogsstyrelsen.se/bocker

I Skogsstyrelsens Meddelande-serie publiceras redogörelser, utredningar med mera av officiell karaktär.

Innehållet överensstämmer med myndighetens policy.

I Skogsstyrelsens Rapport-serie publiceras redogörelser och utredningar med mera för vars innehåll författaren/författarna själva ansvarar.

Skogsstyrelsen publicerar dessutom fortlöpande: Foldrar, broschyrer, böcker med mera inom skilda skogliga ämnesområden. Skogsstyrelsen är också utgivare av tidningen SkogsEko.

Delrapporten visar att det finns potential för sysselsättning i de gröna näringarna:

- Arbetsförmedlingens undersökning visar att det finns ett arbetskraftsbehov av utbildad arbetskraft inom de gröna näringarna.
- Sverige tar uppskattningsvis in cirka 30 000 säsongsarbetare för arbetet i de gröna näringarna, främst från EU.
- Det finns arbetsuppgifter som berör de gröna näringarna, främst inom rekreation, natur- och kulturmiljövård, som inte utförs.

Delrapporten pekar på vissa områden där insatser kan främja nyanländas väg till egenförsörjning:

- Intresset är svagt för de gröna näringarna och för de utbildningar som riktar sig mot de gröna näringarna, framförallt bland utrikesfödda. I vissa branscher är också intresset svagt för att anställa nyanlända. Intresseskapande insatser är viktigt.
- Utbildningsmöjligheterna för nyanlända är inte tillräckliga och de ordinarie utbildningsaktörerna, främst naturbruksgymnasierna, används inte effektivt.
- Insatta säger att många av de som kommit till Sverige kommer vara beroende av att starta företag för att klara sin försörjning, samtidigt finns nyanlända med erfarenhet. I de gröna näringarna finns möjlighet till företagande. Det finns behov av att skapa system för att identifiera potentiella företagare och ge dem rätt förutsättningar.
- Det bör gå att hitta samverkansformer kring arbetsuppgifter som normalt inte utförs, vilka kan fungera som en bra språngbräda in i samhället.